

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 231. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1913. október 8.

Kezdődik!

Tudniillik az országgyűlési ciklus kezdődik. Szinte el is szoktunk tőle, hogy nálunk a parlament működik. S valljuk be: valami nagy hiányát eddig nem éreztük.

Budapesten fehér plakátokon jelentik, hogy ma újra megkezdődik a színjáték a dunaparti pavillonban. A függöny fölleben, az aktőrök ugyanazok lesznek.

Csak a nézőközönség néz össze. Hát az urak semmi újat nem tudnak? A régi műsor; mindig csak a régi járja? Mindenütt azt hirdetik, hogy semmi sem változott meg tavaly óta. A műsor a régi, tessék besétálni.

De nem addig van az. Ott nem az ellenzék és a munkapárt dolga intéződik el. Hanem mintha egy harmadikról is lenne szó. Az országról. Nem gondolják, tisztelt urak? Az országról, melyet kívülről veszedelmek fenyegetnek, belülről bajok kezdenek ki.

A külpolitikai bonyodalmaknak még egyáltalán nincs vége; amennyiben pedig befejeződtek, reánk nézve kedvezőbb alakulást nem hoztak létre. A balkáni államok megnövekedése egyáltalán nem olyan jelenség, amely mellett teljes közömbösleggel haladhatnánk el.

Kapcsolatos a balkáni megnőtt aspirációkkal a horvát-ügy is. Tapintat és bölcsesség kell ennek megoldásához, de kell sok erély is és rendületlen ragaszkodás a magyar nemzeti szempontokhoz.

Számíthatunk-e erre akkor, amikor a magyar politikai pártok halálos ellenségek gyanánt állanak egymással szemben?

A közigazgatás, az igazságszolgáltatás, a tanügy terén a reformok egész sora vár megvalósításra. Ehhez a munkához higgadság, nyugalom kell. Lehet-e erről beszélni ma, mikor mindenik párt fegyveren tartja a kezét?

Legfőbb ideje volna, hogy a pártok félretennék a szenvedélyt, a gyűlölködést és tudnák egymásban megbecsülni a magyart.

Az őszi ülészek kezdete.

A képviselőház ma, szerdán délelőtt tíz órakor ülést tart, a főrendiház pedig ugyancsak ma délután tartja első ülését a nyári szünet után.

A képviselőház ülése bizonyára csak formalitás lesz, a főrendiház ülésén azonban meglepetések történhetnek.

A képviselőház ülésének nagyjából Beöthy Pál elnöki előterjesztéseivel fog eltelni; a több mint három hónapos szünet alatt negyven felszaporodtak az elnökség aktái, amelyekről jelentést kell tenni a Háznak. Az irományok bemutatása, valamint a halálozásokról, az időközben tartott országos ünnepségekről stb. szóló elnöki jelentések után Balogh Jenő igazságügyminiszter több új törvényjavaslatot fog előterjeszteni; ezek között lesz valószínűleg az esküdtzéki intézmény reformjáról szóló törvényjavaslat is. Valószínű, hogy más miniszternek is lesznek előterjesztései. Ezek után meg fogják állapítani a következő ülés napirendjét: a következő ülés esütörtökön d. e. tíz órakor lesz; ezen az ülésen csak választások lesznek, a bizottságokban támadt üresedéseket be fogják tölteni. Ennek megtörténte után az üléseket bizonytalan időre, de legalább tíz-tizenhárom napra ismét el fogják napolni, mert tárgyalásra kész ügy nincsen, a ma benyújtandó javaslatok bizottsági előkészítésére pedig legalább egy hét szükséges.

Nagyon valószínű, hogy az ellenzék ma sem megy be a képviselőházba. Az egyesült függetlenségi párt és a néppárt bizonyosan

távolmarad. Az alkotmánypárt a megjelenés vagy a távolmaradás dolgában formai határozatot még nem hozott, de az ellenzék körében úgy tudják, hogy ez a párt sem megy be a képviselőházba.

Valószínűen az alkotmánypártban döntenek majd azt a kérdést is, hogy a főrendiház ülésén ne lépjenek-e akcióba a kormány ellen? A főrendiházi ellenzék, talán az egy Prónay Dezső bárót kivéve, mind Andrássy Gyula gróf személyes hive, természetes tehát, hogy itt a támadásra vagy nyugtonmaradásra csakis Andrássy Gyula gróf adhatja meg a jelt.

A BALKÁNI HÁBORU.

Románia mozgolódik.

Bukarest, október 7.

Balkáni diplomáciai körökben híre jár, hogy Románia értesülve Bulgária titkos fegyverkezéséről, Szófiában jelentette, hogy nem tűri az egyensúly megzavarását.

Az albán kérdés.

Belgrád, október 7.

A kormányhoz közel álló körök bizonyos figyelmet szentelnek annak a hírnak, hogy Anglia a nagyhatalmak megegyezése alapján meghírást fog kapni Albánia ideiglenes okkupálására.

Szerbia mozgósít.

Belgrád, október 7.

Szerbia mozgósítja a Timok-hadosztályt. A Drina-hadosztály nagy része görög területen áll görög csapatok közelében.

A török-görög tárgyalás.

Athén, október 7.

A török megbízottak ma Panasz külügyminiszternél látogatást tettek és átnyújtották neki a török ellenjavaslatok szövegét. Panasz időt kért a javaslatok tanulmányozására.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszergyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-ipedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagyraktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban

és kitűnő kivitelben készíttetnek.

Telefon 419

Eltiltják a gyermekeket a róm. kath. iskoláktól.

Hamis rendelet. — Rendet teremt a gyermekmenhely. —

Furcsa, sőt egyenesen hihetetlenül hangzó panasszal fordultak a *Tiszántulhoz* tanügyi körökből. Már az első pillanatban nem hittük, hogy a sérelem illetékes egyének intézkedésére legyen visszavezethető s eme meggyőződésünket megerősítette az állami Gyermekmenhely igazgatósága is.

Mivel közintézményről és közérdekű dologról lévén szó, a legalaposabb utánjárásal igyekeztünk meggyőződni a tulajdonképpeni állapotról. És ez sikerült is, úgy hogy megnyugtathatjuk az illető tanügyi köröket: a sérelem ha fenn is állott és meg is történt, a legteljesebb mértékben orvosolva lett.

Az állami Gyermekmenhely tudvalevőleg kiadja nevelésre polgári családokhoz a 7 éves gyermekeket. A nevelők táppénzt kapnak s kötelesek a gyermek anyagi és szellemi neveléséről gondoskodni.

Miután a gyermekek nevelői a menhely igazgatóságától kapják az utasításokat, a körös-utcai róm. kath. iskolában teljes joggal ütközött meg a tanító, amikor egymásután több nevelőszülő azzal állott elő, hogy adják ki a menhelyi gyermek bizonyítványát, mert az *állami iskolába kell, hogy beírassa.*

— Miért? Ki adta magának ezt a rendeletet?

— Nekem ezt parancsolta az egyik *telepfelügyelő* (a menhely megbízottja). Azt mondta, hogy a menhelyi gyermeket csak állami iskolában lehet taníttatni. Hivatkozott egy miniszteri rendeletre is.

Ez az eset nem egyszer fordult elő. A gyermekeket már beírták a róm. kath. iskolába és aztán kivették. Más esetben pedig, amikor első elemibe került a gyermek, el sem vitték a róm. kath. iskolába, hanem a

hamis rendelet és felügyelői magas rendelkezés folytán egyenesen az államiba írták be.

Méltán keltett feltűnést tanférfiak között ez a rejtélyes rendelkezés. Rejtélyes, mert elvégre az a 10—15 nebuló nem fogja aláírni a kath. iskolák existenciáját. Mindig zsufolt osztályaik vannak, kitűnő hírük van. Tehát egyáltalán nem az ő presztizsük miatti féltékenység készítette őket a felszólalásra.

Ellenben alapos gyanu merült fel az iránt, hogy itt vagy valami különös érdek dolgozik, vagy félrevezetésről van szó. Eppen azért a *Tiszántul* munkatársa a legilletékesebb fórumhoz, a Gyermekmenhely igazgatóságához fordult felvilágosításért.

Dr. *Edelman* Menyhért igazgató főorvos távollétében *Szombathelyi* István gondnok adta meg a kért felvilágosítást.

— Rendkívül megdöbbentett ez a hír, mert mi ilyen *miniszteri rendeletről semmit sem tudunk.* Azonban rögtön vizsgálatot indítottam és tényleg meggyőződtem, hogy *történt ilyen eltiltás.*

Azt is megtudtam, hogy az egyik telepfelügyelő riogatta meg ezzel a nevelőket és azok engedelmessé váltak. Azonnal intézkedtem, hogy az ilyen formán illetéktelen iskolába került gyermekek visszakérüljenek a róm. kath. iskolákba.

— És mi érdeke lehetett a felügyelőnek ilyen rendelettel kényszeríteni a nevelőket, hogy az államiba vigyék át a gyermekeket, holott azok közelebb vannak a katolikus iskolához?

— Ugy hallottam, hogy az egyik állami iskolában mintha kevés volna a növendékek száma és így próbálják regrutálni a megfelelő számot. Természetesen szigorúan

meghagytuk, hogy ez többet elő ne forduljon.

A gondnok ur nyilatkozata tehát teljesen világos vet a dologra. Egyéb kommentárt nem fűzünk hozzá.

Markovits Manó beiktatása.

Ünneplik az új csanádi főispánt

— Tudósítónk telefonjelentése. —

Makó, 1913. okt. 7.

Fényes és lelkes ünneplésben volt része a volt margitai főszolgabírónak, Csanád vármegye új főispánjának dr. *Markovits* Manónak, akit tegnap iktattak be ünnepélyes keretek között díszes hivatalába. Az egész város ünnepi díszet öltött, a megyeházán nemzeti-szinű zászlót lengetett a szél, és a megye közgyűlése igazán imponzáns lelkesedéssel fogadta új főispánját.

Nemcsak Csanád megye ünnepe volt a beiktatás, hanem a szomszédos vármegyéknek és elsősorban Biharnak, mert innen került *Markovits* Manó új méltóságába. Biharmegye és a margitai járás hatalmas küldöttséggel képviseltette magát az installáción, de a többi, szomszédos vármegyék is, Arad, Torontál és a többi, küldöttségileg képviseltették magukat az ünnepen.

A bihariak dr. *Miskolczy* Ferenc főispán vezetésével reggel érkeztek meg Makóra különvonattal.

A beiktatási ünnep reggel istentisztelettel vette kezdetét. A róm. kath. templomban *Kayser* Lajos prépost ünnepélyes szentmisét mondott és mise után az új főispán az ünneplők hatalmas seregével a megyeházára hajtatott, ahol kezdetét vette a közgyűlés.

Markovits Manót a terembe lépésekor viharos lelkesedéssel, zúgó éljenzéssel fogadták.

Hervay István alispán mondott nagyha-

A DEBRECZENI KATHOLIKUS NÉPSZÖVETSÉG PROGRAMJA.

Tegnap számunkban közöltük a Kath. Népszövetség nagyváradi szervezetének programját, melyet a vasárnapi csoportvezetői értekezlet állapított meg; érdekes találkozása a véletlennek, hogy a nagyváradi szervezettel egy időben készítette el programját a debreceni szervezet is.

A programot a debreceni szervezet gyűlésén *Kresznerich* Ferenc, a debreceni Népszövetség agilis igazgatója fejtette ki. A beszédből közöljük a következőket:

Népszövetségünk iránt mostanában nagy az érdeklődés. Büszkén és örömmel mondhatom, hogy szervezetünk még a nyári hónapok az ugynevezett vakáció alatt sem szünetelt meg dolgozni, eleven és pozsgás élet lüktetett még abban az időben is, mikor minden más szervezet pihent, mi akkoriban is tanácskoztunk, töprengtünk és latolgattuk a jövőt és ezeknek a nyári tanácskozásnak eredménye az a munkaprogram, melynek megvalósításán, diadalra segítéssel e ciklusban dolgozni fogunk.

Mindenek előtt oda törekszünk, hogy szervezetünknek nagyobb befolyást biztosítsunk, nagyobb tekintélyt teremtsünk, mit a keretek kitágításával vélünk elérni és ha sikerül minél több és nagyobb egyéniséget ahoz a munkához megnyerni, mely a haza és egyház javát egyaránt szolgálja.

A nap-nap mellett szaporodó munka gyors, megfelelő és pontos elvégzéséhez az *igazgató mellé titkárt és jegyzőt állítottunk* és így ez évadban megtudjuk valósítani azt rég és hön óhajtott terveinket, hogy a hét bizonyos napjain inspekciós szolgálatot tartunk, amikor is a tagoknak ügyesbajos dolgait meghallgatjuk és azokban eljárunk.

Minden szervezet csak addig bír létjogosultsággal ammeddig az fejlődik és növekedik; ami szervezetünknek hatalmas tételén külön szakosztály dolgozik, az ugynevezett *agitációs szakosztály*, melynek feladata közé azonban nemcsak a helybeli szervezet erősítése tartozik, hanem kötelessége a szomszédos községekben, elsősorban Hajdú megye azon községeiben, hol még nincs szervezet a Népszövetséget szervezni és a már meglévő szervezetekkel összekötő kapcsolatokat, élénk és folytonos összeköttetést és összhangzatos együttműködést teremteni és fentartani.

Az *irodalmi* szakosztály pedig oda fog törekedni, hogy a vasárnap délutáni vetítéses előadások minél változatosabbak, élénkebbek és érdeklődést kiváltóbbak legyenek. Minden tőlünk telhetőt el fogunk követni, hogy e tanulságos, tudományos, de egyúttal szórakoztató előadásokat mozgóképekkel tarkítsuk illetve élvezetesebbé tegyük. Ugyancsak e szakosztály rendezi a keddi esték előadásait is, melyeken a tudomány minden szakából és a gyakorlati élet minden fontosabb mozanatából tartanak előadások.

Szervezetünknek harmadik szakosztálya a *sajtó szakosztály* a Sajtó hölgybizottságnak akar segítő társa lenni, amely eddig is oly szép és sokra jogosító eredményekkel dicsekedhetik.

A mi bizottságunknak legfőbb célja a mi érdekünket nathatósan támogató, helyi katolikus lapnak megteremtése. 20 ezren vagyunk a görög katolikusokkal együtt és mi erre nem volnánk képesek?!

Az utolsó szakosztály a *szociális*. Erre vár a legnehezebb, de egyúttal a legszebb munka is: a keresztény szociális tanoknak elterjesztése, a szegény munkás és iparos érdekeit szolgáló keresztény szakszervezetek megszervezése általában keresztényi, krisztusi szellemet és elveket az anyagiakban is érvényesíteni, hogy a segítségre rászolgáltakon tényleg segítessék is.

Ezek volnának azok a szervek, amelyekkel igyekszünk azt a hatalmas munkát, melyet a Népszövetségnek végezni kell, megszerezni és elvégezhetővé tenni. És ebben a munkában szívesen látunk mindenkit támogatását, szívesen látunk mindenkit, csak jöjjön, jöjjenek minél számosabban.

De a nagyra hivatott szervek, szervezetünknek a segítő társai valamint maga a Népszövetség is csak úgy tud eredményes munkát végezni, ha rendelkezésére áll egy hely, hol a dolgozni óhajtók összejöhetnek, ha van egy hely, hol eszméinket kicserélhetjük, hol nyugodtan, zavartalan tárgyalhatunk, ha van egy hely, melyet bármikor kereshetünk föl és amelyet

tásu, lélekből jövő üdvözlő beszédet, amelyet többször megszakított a közgyűlés lelkes éljenzésével. Ezután a főispán letette az esküt. Az eskü letétele után általános figyelem mellett nagyszabásu, gyönyörű és fontos kijelentéseket tartalmazó beszédet mondott az új főispán.

Mindenekelőtt hálás köszönetét fejezte ki azért az őszinte, lelkes, meleg fogadtatásért, amelyben része volt. Igéri, hogy teljes erejével munkálkodni fog azon, hogy ezt a szeretetteljes bizalmat kiérdemelje. Hangsúlyozta beszédében a közigazgatás államosítását és általános tetszés mellett szólott a jegyzők fizetésrendezéséről. Végül még egyszer megköszönte a bizalmat és kérte a törvényhatóság támogatását.

Lelkes éljenzés fogadta a főispán beszédét.

Ezután Barnay Tibor a vármegyei tisztviselők nevében üdvözölte a főispánt. A megyei munkapárt nevében Orbán Péter bíró mondott nagyhatásu üdvözlő beszédet; Náday Lajos pedig a pártonkívüliek nevében üdvözölte a főispánt. Az ellenzék nem vett részt a közgyűlésen, távol maradt az ünnepléstől.

A diszközgyűlés után a főispán fogadta a város és a megye küldöttségeit.

Délben fényes bankett volt Markovits Manó dr. tiszteletére. Az új főispánt igen sok frappáns hatásu felköszöntőben ünnepelték. Különösen mély hatást keltett Miskolczy Ferenc dr. bihari főispán üdvözlő beszéde.

Az első felköszöntőt dr. Markovits Manó, az új főispán mondta a királyra.

Az ellenzék nem megy be a Házba.

Budapest, okt. 7.

(Saját tud.) A függetlenségi és negyvennyolcspárt tegnap Justh Gyula elnökletével ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a Házba nem megy be. Ugyanezt határozta a néppárt és az alkotmánypárt is.

büszkén és megelégedetten „Otthon“-nak nevezhetünk. — Ennek az „Otthon“-nak megteremtése, föllállítása m. t. Hölgyeim és Uraim ma a legfontosabb teendőnk, sőt bátran uvezhetem életkérdésnek is.

Ettől függ jövőnk!

Ha sikerül e tervünk, úgy egy szép, nagy reményekre jogosító jövő köszönt ránk, de ha dugába dől, úgy kedves keresztény testvéreim a halál előszobájába kerül a Népszövetség.

Nagyot mondtam, sokan azt fogják mondani, no az igazgató nagyon is elvetette a sulykot. Nem, Hölgyeim és Uraim! Meggondoltam, amit mondtam, de én, aki ismerem a helyzetünket, bátran mondom, hogy ma ott ellünk, hogy a jövőnk, fejlődésünk életünk csakis ettől függ, illetve vele igen szoros kapcsolatban van.

Mi szép, tágas, kellemes és lehetőleg modernül berendezett „Otthon“ akarunk, hol helyet találnak a többi katolikus egyesületek is, ahol nemcsak a Népszövetség, hanem a Dalkör, Ifjusági egyesület és a jövőben alakítandó szakszervezetek egyaránt helyet találnak.

A debreceniek 5—6 szobás „Népszövetségi Otthon“ létesítését tervezik, amelynek havi 60 fillér díj mellett tagja lehetne minden népszövetségi tag. Az előjelekből ítélve az Otthon valószínűleg megalakítható lesz.

Viszik a huszártiszteket.

Hárman maradtak Nagyváradon.

*

Nagyvárad luxuriosus életéhez hozzártóznak a snájdig huszártiszteket. A polgári szimpátia nemcsak azért jár ki nekik, mert szemrevaló, gáláns emberek, hanem azért is, mert jó órában legyen mondva, a polgári társadalomnak igazán nincs soha konfliktusa velük.

Sőt szeretünk büszkélkedni velük, szeretjük emlegetni huszárijainkat, a bravurjainkat, tudjuk, hogy ők a jelenlegi mulató Várad egyedüli urai. Hozzáérttek a szívünkhöz és mindig felhangzik egy-két meleg bucsuszó, ha egyik-másik elkerül a bihari Párisból.

Az őszi idény előtt már szó volt róla, hogy többet áthelyeznek közülök, ujak kerülnek Váradra. Ez a változás meg is történt és nem mulhatott el anélkül, hogy a polgári osztály észre ne vegye.

Még pedig elsősorban azért volt olyan feltűnő a dolog, mert jó ideig csak az áthelyezések történtek meg. A váradiai elmentek, de az ujak még nem érkeztek meg. Így

esett aztán, hogy pár nap óta mindössze három huszártiszt maradt Nagyváradon, akik természetesen ünnepelt hódítók lettek egyszerre.

A tiszték közül többen mentek hosszabb-rövidebb időre az equitációkba. Márkus és Wolf hadnagyok Aradra, Győry Géza és Vojnarovits Imre főhadnagyok Debrecenbe lettek áthelyezve, ugyszintén Medveczky hadnagy is.

Két hónapig nem lesz elegáns vendége a váradiai korzónak és kávéházaknak, színháznak és hangversenyeknek báró Stummer Károly a milliomos huszárfőhadnagy. Mint örömmel értesültünk, előléptetés előtt áll jelenleg Bécsben van az idős törzstiszt tanfolyamon. Tisztársai már is erősen készülnek az üdvözlésre.

A tisztikar két szimpatikus fiatalemberrel bővül, akik valószínűleg hamarosan közkedveltségnek fognak örvideni a váradiai szocietásban. Az egyik egy váradiai szép asszony fess fia: Altorjay hadnagy, a másik pedig báró Kaas Imre, akik a közeli napok egyikén már meg is érkeznek.

Réz Bertalant felmentették.

A fegyelmi választmány határozata.

Tegnap este 7 órakor Nagyvárad város fegyelmi választmánya felmentő határozatot hozott Réz Bertalan rendőralkapitány fegyelmi ügyében. Főlöszleg ismertetni azokat a súlyos rágalmakat, melyekkel Réz Bertalant, egy husszu évtizedeken keresztül, minden kifogás nélkül működő tisztviselőt illették a kapitány rosszakarói. Annak idején meglepett mindenkit a rágalom, mert mindenki úgy ismerte Réz Bertalant, mint aki csak jót tett mindenkivel és szívesen segített embertársain, úgy anyagilag, mint erkölcsileg. Bár mindenki tudta, hogy a felhozott vádak mind rosszakaratu rágalmak, mégis mindenkit megdöbbentett a törvényhatóság ama határozata, melyben titkos szavazás utján a fegyelmi vizsgálat tartamára felfüggesztették állásától Réz Bertalant.

Hónapokon keresztül tartott a vizsgálat. A polgármester minden egyes pontra kihallgatta a feljelentők tanuit, mert módot akart nyújtani a vádak megvilágítására. Kevés olyan fegyelmi ügye volt a városnak, mint a Réz-ügy. A tanuk egész kötetekre menő vallomásokot tettek, de a vádak közül egyetlen egy sem nyert beigazolást.

Tegnap aztán a fegyelmi választmány meghozta határozatát, amelyre mindenki el volt készülve. Réz Bertalant egyhangulag felmentették és elrendelték állásába való visszahelyezését.

A fegyelmi választmány üléséről tudósításunk a következő:

Hlatky Endre főispán, mint a választmány elnöke, kedd délután 3 órára hívta egybe a tagokat. Jelen voltak: Németh István, Miskolczy Barnabás, Varró Domokos, Rádl Ödön és Juricskay Barna, mint előadó.

Az ülés megnyitása után az előadó is-

mertette a vádpontokat, majd a tiszt ügyész véleményét. A választmány erre a tanuvallomásokat hallgatta meg. Minden tanu vallomását felolvasták, azonban egyetlen egy sem volt, aki a felhozott vádak valódiságát bizonyította volna. Sőt a tanuk egy kedvezően vallottak, hogy a vádak rosszakaratu ráfogásokká zsugorodtak össze. Voltak tanuk, akik az első kihallgatás során terhelően vallottak ugyan az alkapitányra, később azonban a szembesítés alkalmával megmondták a valódiságot és visszavonták első vallomásukat.

A tanuvallomások után a választmány egyhangulag hozta meg határozatát és pedig úgy, hogy Réz Bertalant az ellene felhozott vádak alól felmentette. Egyben elrendelte az állásába való visszahelyezését.

A választmány határozatának, hirté meg az esti órákban elterjedt az egész városban és mindenki nagy megelégedéssel vett róla tudomást. A hónapokon keresztül felfüggesztve lévő alkapitányt valódisággal elhalmozták gratulációkkal. Tegnap este a választmány határozata után megkérdeztük Réz Bertalant, aki a következőket mondta:

— Jól esik hallanom a fegyelmi választmány igazságos határozatát. Megvoltam győződve róla, hogy hosszú szolgálatom alatt egyáltalán nem követtem el inkorrekt dolgot és mindenkor a hivatal érdeke lebegett szemem előtt. Nem lepott meg a határozat, mert nem éreztem magam bünösnek.

Réz Bertalant a határozat rehabilitálta és így legközelebb elfoglalja állását. Hivatalba lépése alkalmából tisztviselő társai meleg ovációban akarják részesíteni a visszaváltó kapitányt.

Megkezdtek a vetőmagkiosztást.

A gazdák dicsérik mindenfelé

A nagyváradai pályaudvarra hosszú kocsisorból összeállított vonat robogott be a napokban. A vonat igen nagy értéket képviselt. Minden kocsija kiváló acélos búzával volt megrakva. A kincset érő termést a földművelésügyi miniszter küldte a biharmegyei gazdák részére. A kormány segélye nem sokáig vesztelt a pályaudvaron. Alig érkezett meg, már megjelent a földművelésügyi kirendeltség vezetője és átvette a rakományt. Délután már megkezdődött a vonat felosztása is. A kocsikat sulyok szerint osztályozták és utnak indították a vármegye különböző részei felé.

A búzával megrakott kocsik révén a múlt héten már a gazdák nagy része meg is kapta a vetőmagot. Természetesen nem kaptak annyit mint kértek. A legnagyobb segély ötmázsa volt. A miniszter segítségével leirhatatlan örömet keltett az egész vármegyében.

Különösen a magyarszéki és belényesi járásokban voltak elragadtatva a segélytől. Ez a szegény vidék ugyanis csak a nagyváradai vásárokon látott még oly tiszta és szép búzát, mint aminőt most a minisztertől kapott.

Amerre csak jár az ember a két járás-

ban, mindenütt csak a vetőmag segélyt dicsérik. Egyik-másik gazda szinte tulzába is ment a dicsérettel.

— Magyar földön még oly szép acélos tiszta, konkoly, szeméttmentes búzát nem láttunk! Így nyilatkoznak a segélyről.

A miniszter valóban méltányosan jár el a gazdákkal e segély adományozásánál. A vetőmag árát ugyanis, eredeti terv szerint kötelesek 1914. október elsején megfizetni. A miniszter most ezt a szándékát megváltoztatta. A gabona árát ugyanis nem kötelesek októberben megfizetni. Ha a jövő évi termés ismét rossz lesz, vagy az illető segélyt élvező gazdát valami más veszteség éri, úgy csak a vetőmag árának öt százalékos kamatát tartozik fizetni a gazda 1914. október 1-től.

A segély a vármegye többi részeibe is megérkezett és most tart a kiosztása. A gazdák, kivétel nélkül, még e hét folyamán megkapják a vetőmagot, úgy hogy az őszi vetésnél már használhatják is. A kormány méltányosságára vall az is, hogy a gazdák sem a szállítás költségeit, sem a zsákok árát nem tartoznak megfizetni.

A szakértők állítása szerint, ha a jövő évi időjárás normális lesz, a biharmegyei termés valósággal brillirozni fog az eddigi termések között. A miniszter által adományozott mag ugyanis fel fogja frissíteni az itteni elkorcsosult satnya buzaterméseket.

A legsúlyosabban Plastyin Miklós sérült meg, aki két kocsit kapcsolója közé került és az összezuzott kocsik darabja a hátába furdott. A vezetőség a súlyosan sebesült embereket a belényesi kórházba szállította. A könnyebb természetű sérülteket lakásukon ápolják. A kórházban fekvő betegek kivétel nélkül örökre nyomorékok lesznek, ha életben is maradnak. A legtöbbnek ugyanis lábát, vagy a karját amputálni kell.

Megindul a vizsgálat.

A súlyos szerencsétlenségről jelentést tettek a hatóságnak is, ahol megindították a vizsgálatot. Eddig azonban még csak az a látszat forog fenn, hogy gondatlanság egyedül Plastyint terheli, amiért megengedte a munkásoknak, hogy oly későre maradjanak. A teljes eredményt azonban csak akkor lehet elérni, ha a sebesülteket is kilehet hallgatni. A vállalat kára is igen nagy, mert a kocsikon kívül teljesen tönkre ment a pályatest egy része is.

LYUKAS CI ŐK A GYÜMÖLCSÖS KOSÁRBAN.

Sok baj van a rendetlen kofákkal.

Nagyvárad város illetékes hatósága minden óvintézkedést megtett annak idején, hogy a kolera fellépését megakadályozza. A rendeletileg kiadott óvintézkedéseket meg is tartotta és tartja még most is mindenki, csak a gyümölcsös kofák nem.

Soha az utcák ilyen tiszták nem voltak, mint amióta a kolerát várjuk. A járdák szélein minden ház előtt ott fehérlik a mész, nehogy a kis bacillus-ifjak valami ragadós betegséget vigyenek be. Ez a járdameszelés a házigazdáknak pénzébe kerül és mégis minden háztulajdonos szót fogadott a hatóságnak.

A gyümölcsárusítással foglalkozó kofákra is ráírt a közegészségügyi tanács, hogy az asztalon, vagy a kosarakban felhalmazott gyümölcsöt tüllel takarják le. Eme rendelet betartásának ellenőrzését dr. Ertler Mór h. tisztí főorvos végzi. Mindennap három-négy-szer végigjárja a gyümölcsössort és ahol nem látja a tüllt, jóakarattal figyelmezteti a kofákat, hogy jó lesz, ha letakarják a portékájukat. Azonban kárba vész minden figyelmeztetés.

Tegnap délután a Szacsavay-utcán volt dolga a h. tisztí főorvosnak és mikor onnan visszajött, észrevette, hogy a Csarnok-kávéház előtt áruzó gyümölcsösök nem használták a tüllt. Odament hozzájuk és figyelmeztette őket, ki tudja hanyadszor két és fél hónap alatt.

És a jóakaratu figyelmeztetésre hangos, visító nevetés lett a válasz. Dr. Ertler a szakállá hegyéig elpirult és haragosan követelte a gyümölcs azonnali letakarását. Nagy immel-ámmal eleget tettek egy kivételével az erélyes felszólításnak.

— Hát maga miért nem takar? fordult a főorvos ahoz az egyhez.

— Nem találom a tüllt kérem szépen — válaszolt vigyorogva a borvirágos orru kofaasszony.

És a h. tisztí főorvos segített keresni. Azonban a tüll helyett valami mást talált az egyik asztal mögötti szilváskosárban.

Pont a már tulérett nedvét eresztő berencei szilvarakás kellek közepében egy pár erősen elhasznált, lyukas, sáros cipőt, ami már nagyon is hajlott a boeskor felé.

A doktor ur nagyon dühös lett. Olyan dühös, hogy rögtön futott a rendőrhöz és előállította a rossz cipő tulajdonosát.

Nagy munkásszerencsétlenség.

Összetört iparvasut. — Tizenhat sebesült. — Ötvenhárom ember a romok között. — Elszállítják a sebesülteket. —

Biharmegye egyik legnagyobb faipar-telepén szombat este nagy szerencsétlenség történt a fa-szállító vasuton Kiskóh és Vasaskőfalva községek között. A szerencsétlenségnek eddig még nincs halottja, de nincs kizárva, hogy a belényesi kórházban fekvő tizenhat sebesült közül többen belehalnak súlyos sérülésükbe.

A nagyarányu szerencsétlenségről tudósítónk a következőket jelenti:

A szombati áldomás.

Kiskóh község határában több száz ember dolgozik a Willgerodt ipartelepen. Bevett szokás a munkások között, hogy Kiskóhról Vasaskőfalvára az iparvasut fa-szállító kocsijain mennek haza az emberek. Szombat este, mivel fizetés napja volt, a munkát korábban hagyták félbe.

A fizetés helyéről nyomban a vasuti állomásra kellett volna mennie ötvenhárom munkásnak, hogy még napvilágon tegyék meg az utat.

A munkásokat Plastyin Miklós munkásfelügyelő tartozott volna a vasuti kocsikhoz vezetni. Ez azonban nem történt meg. A munkások éppen Plastyin vezetése mellett a kiskóhi kocsmába mentek és ott több mint egy órán át iddögáltak. Az ötvenhárom emberből egy se maradt józan.

Utban a halál felé.

Kint már egészen bealkonyodott. Az erdő ritkuló lombjai a vasuti állomás körül megépen valóságos éjszakai sötétséget okoztak. A mámoros fejű oláhok pedig alig tudták megtalálni a kocsikat, melyeken Vasaskőfalvára akartak leereszkedni. Kilenc kocsi volt összekapcsolva a munkások részére. Alig helyezkedtek el a személyszállításra különben egyáltalán nem alkalmas kocsikon és már el-

eresztették a féket. A munkások, akik ki tudja hányszor megtették már ezt az utat, gondtalanul kezdtek bele valami lassu tempójú oláh nótába. A kocsik fokozott sebességgel rohantak a meredek uton lefelé. Már fele útján voltak az emberek, mikor a kocsik szokatlanul gyorsan száguldtak. A nagy sebesség csak akkor tűnt fel a daloló embereknél, mikor már piroslott a vasaskőfalvi állomás jelző-lámpása.

Az első kocsin ülők rémülve vették észre, hogy a sineken, közvetlen előttük fával megrakott kocsik állanak és a rohanó kocsikat nem lehet fékezni. Egyszerre elhalt a nóta s az ötvenhárom ember kétségbeesve akart menekülni. Egy néhánynak sikerült is leugrálni a kocsikról a többi azonban mind fennmaradt.

A karambol.

A következő percben megtörtént az összeütközés. A rohanó kocsik óriási erővel vágódtak bele az állókocsikba. Rémes jelenet volt ez. A kocsik darabokra törve hevertek a sinek jobb és bal oldalán. A romok között kétségbeesetten kiáltozó munkások, akiket a szerencsétlenség egy pillanat alatt kijózanított. Az első pillanatban a vasaskőfalviak nem tudták miről van szó. Csak mikor megérkeztek a felügyelők és flambókkal megvilágították a karambol helyét, akkor ébredtek a szerencsétlenség tudatára.

Elszállítják a sebesülteket.

A szerencsétlenséget bejelentették a telep vezetőségének, ahol azonnal megindították a segélykérőt. A romokat egy óra alatt sikerült eltakarítani. A munkások közül tizenhatan fekédték eszméletlenül a földön. A többiek kisebb-nagyobb sérülésekkel elvándorogtak.

Egy anya kérvénye az alispánhoz

Gyilkossággal vádolják a fiát Amerikában. — Ujabb amerikai szélhámosság?

Rémes és titokzatos, de rendkívül homályos ügyben érkezett tegnap egy kérvény az alispánhoz. A szalárdi járásból jött a terjedelmes instancia. Egy özvegy uri asszony írta a kérvényt. Egyetlen fiáról van szó, aki néhány évvel ezelőtt kiment Amerikába és most állítólag gyilkosság vádjá miatt áll a törvényszék előtt.

Az uri asszony egy amerikai ügyvédtől néhány nappal ezelőtt levelet kapott, melyben az ügyvéd részletesen leírja, hogy a fiatal ember egy utcai verekezés hevében megölt egy amerikait. Védője nincs a fiatal embernek és védőügyvéd nélkül feltétlenül halálra ítéli az amerikai törvényszék. Figyelmezteti tehát az uri asszonyt, hogy minél hamarabb küldjön a címére 2500 dollárt, ha megakarja menteni a fiát a villanyos-széktől.

A szegény asszony nagyon megrémült. Nem tudhatja, hogy tényleg embert ölt-e a fia, vagy pedig egy szélhámosság amerikai vette ki rá a hálóját. A 2500. dollár pedig nagy pénz, amit hamarjában elő sem tudna keríteni és addig talán végez is a fiával a villanyos-szék.

A kérvényben kétségbeesetten tárja fel helyzetét az özvegy asszony, aki valamikor jobb napokat látott, de férje halála óta abból él, amit fia küld neki Amerikából. Könyörögve kéri Fráter Barnabás alispánt, hogy a konzulátus útján tudakolja meg mi igaz az ügyvéd leveléből és addig míg megjön a válasz a föld alól is előkeríti azt a 12500 koronát, hogy egyetlen fiát megmentse.

Az érdekes és titokzatos ügyben értesülésünk szerint már megtette az alispáni hivatal a lépéseket, amennyiben megkereste az amerikai konzulátust, hogy részletesen értesítse az aggódó anyát.

Könnyen meglehet, hogy a gyors intézkedés két életet ment meg — de az is lehet, hogy misztifikáció az egész s egy amerikai fiskális könnyen akar 2500 dollárhoz jutni.

Január elsején életbe lép az államosítás. A képviselőházban még nem tárgyalták le az államosításra vonatkozó törvényjavaslatot, de már most megállapíthatjuk, hogy január elsején életbe lép a törvény. Ha nem is minden részében fogják végrehajtani a törvényt, de a legfontosabb részét a tisztviselőkre vonatkozó intézkedés első részét már január elsején életbe léptetik. A vármegyeházán a beavatottak tudják, hogy január elsejére a tisztviselők meg fogják kapni a kinevezésüket. Illetékes helyről nyert információ szerint a VIII-ik fizetési osztályból felfelé lévő tisztviselők kinevezését a király fogja aláírni, míg a VIII-tól XI-ig a miniszter. A tisztviselők kinevezése iránt a képviselőház egy-egy szakaszos törvény alapján fog intézkedni.

HÍREK

o o o

Tájékoztató.

Okt. 19. Kath. Legényegylet házi estélye este 8 órakor.

* Az új táblabírák eskütétele.

Tegnap délelőtt tették le a hivatali esküt a királyi tábla új bírái, dr. Bazala Béla és dr. Korn Lajos. Az eskütétel a királyi tábla teljes ülésén történt meg, melyen dr. Imrik Péter tanácselnök elnökölt.

* A XII. Országos Katholikus

Nagygyűlést előkészítő bizottság október hó elsejére tűzte ki a határidőt, ameddig a szakosztályokban előterjesztendő javaslatok beküldendők. Az Országos Katholikus Szövetséghez beérkezett javaslatokat az előkészítő bizottság legközelebb összehívandó ülésén fogja tárgyalás alá venni s a beosztást megállapítani.

* Mit tárgyal a város?

Nagyvárad törvényhatósági bizottsága október hó 9-én délután 3 órakor közgyűlést tart, amelyen a következő fontosabb ügyeket fogják tárgyalni: A polgármester havi jelentése, a belügyminiszter leírata a thremokémiai intézet felállítására tárgyában hozott közgyűlési határozatra. Hajdu vármegye közönsége felirata a címek, rangok és kitüntetések törvényhozási uton való eltörlése tárgyában, a tanács a házipénztár és az abban kezelt alapok és alapítványok 1902. évi zárszámadását beterjeszti. A községi iskolaszék az egyhuzamban való délelőtti oktatásnak behozatala iránt tett előterjesztését a tanács beterjeszti. A polgármester a számonkérőszék s főispáni hivatalvizsgálat alkalmával felvett jegyzőkönyvet beterjeszti. A Pannónia kávéház előtti kiülő térében ellen a felbontás, a Rimanóczy-étteremben szükséges átalakítások, valamint az étterem bérletének átruházása, végül apróbb ügyek.

* A Kaszinó téli programja.

A Biharmegyei Nemzeti Kaszinó vigalmi bizottságának határozata meggyeserte nagy tetszésre talált. A téli program az előjelekből ítélve igen szép sikerrel lesz megvalósítva. Emellett tanuskodik különben a Kaszinó választmányának tegnap tartott ülése is, ahol foglalkoztak a vigalmi bizottság javaslatával. A választmány a javaslatot egyhangulag elfogadta, egyben kimondta, hogy a program megvalósítása végett hölgybizottságot is szervez Nagyvárad urinöböl. A hölgyvigalmi bizottság már e héten szombaton délután 5 órakor a Kaszinó szalonjában ülést fog tartani, amikor a további teendőket állapítják meg.

* Lakatos Ede temetése.

Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt Lakatos Ede temetése. A halottas ház nagytermében volt felállítva a ravatal, amelyen a diszes érekeporsóban nyugodott az elhunyt. A temetés reggel 9 órakor kezdődött. Imrik Zoltán esperes-plébános segédlettel végezte a szertartást. A szertartás után a szép koszorúkkal borított koporsót feltették a négyesfogatu gyászkoocsra s a nagyszámu résztvevőktől kísérvé megindult az impozáns gyászmenet a plébánia-templomba. A rekviem végzetével a gyászmenet kivonult az olasz temetőbe, hol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra az elhunytát. A temetésen jelen voltak Fetsér Antal felsz. püspök, Lakatos József, Lakatos Sándor, Lakatos Gyula,

dr. Schweiger Ede, Nagy Ödön, Várady Aladár, Lestyán Adorján, dr. Lestyán Endre plébános, Pásztor Ferenc, Sztacho Károly és még számosan, köztük az Ujvárosi Takarékpénztár igazgatósága. A diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte a szokott pontossággal.

* Meglopott levéltáros. Tegnap este Osváth Lajos vármegyei levéltáros Szaniszló-utcai lakásának nyitott ablakán ismeretlen tettes besurrant s a levéltáros tulajdonát képező ékszereket ellopta. Az eset általános feltűnést és kínos meglepetést okozott a Szaniszló-utcan lakók között. A rendőrség a legerélyesebb nyomozást indította meg a tettes kézrekerítése érdekében. Az ellopott ékszerek értéke körülbelül 500 korona.

* Nagy tűz Csökmön. Tegnap dél után, mikor épen a leghevesebb szél dühöngött Csökmön, kigyulladt Lovatka Imre jómódu parasztember udvarán felhalmozott szalmakészlet. A tűz irtózatossággal terjedt, ami óriási riadalmat keltett a lakosság körében, amely rémülve és tehetetlenül nézte, mint hamvad el Lovatkának nemcsak a szalmakazla, hanem istállója és háza is, melyekbe a tűz csakhamar belekapott. Lovatka udvara köröskörül épületekkel volt környezve s minden percben attól lehetett tartani, hogy ezekre is átharapódik a tűz. Szerencsére az utolsó pillanatban csillapult a szél ereje s így a csökmei önkéntes tűzoltóság lokalizálta a tüzet. Hogy a tűz milyen uton támadt, nem tudni, a hatóság ez irányban nyomozást indított.

* Életunt diák. Hajnali 4 órakor a Schlauch-téri sétány egyik padján Braun Arthur 17 éves diák öngyilkossági szándékkal mellbe lötte magát, Braunt a biharmegyei közpórházba szállították be, ahol az ügyeletes rendőrtisztviselő kihallgatta. Öngyilkossága okául életuntságát emlegette. Egyben elmondta, hogy az öngyilkosság gondolatával már régen foglalkozik, f. hó 6-án jött be Örvéndről Nagyváradra azon szándékkal, hogy az öngyilkosságot itt hajtsa végre. Egy Kossuth-utcai kereskedésben vásárolta a forgópisztolyt, az éjszakát pedig a kávéházakban töltötte el. Hajnalban a Rákóczi-uti sétányon végleg elhatározta az öngyilkosság véghezvitelét; a golyó a bal mellébe hatolt. Találtak Braunnál két levelet, egyik Braun Jenő gyógyszerésznek Debrecenbe volt címezve, a másik Róth Jakab Örvénd címre szólt. Örvénden lakó Braun Mórné édes anyát táviratilag értesítette a rendőrkapitányi hivatal.

* Halálozás. Farkass János, püspökladányi fűtőházi felügyelő, tegnap éjjel súlyos betegség és hosszú, kínos szenvedés után meghalt. Az elhunyt köztisztviselőnek álló ember volt s általános szeretetnek örvendett, benne Imrik Gusztáv ügyvéd, káptalani ügyész unokafivérének gyászolja. A halálesetről a család a következő jelentést adta ki:

Alulirottak mély fájdalommal, de a Mindenható szent akaratában megnyugodva jelentjük, hogy a szerető férj, apa és nagyapa Farkass János a püspökladányi máv. fűtőház vezetője élete 49-ik évében súlyos szenvedés után folyó hó 6-án éjjel 11 órakor Teremtőjéhez költözött. Drága halottunkat folyó hó 9-én délután 3 órakor fogjuk a nagyváradi pályaudvarnál tartandó beszentelés után a róm. katolikus egyház könyörgése mellett a nagyváradi-olaszi sírkertben a Feltámadás reményében eltemetni. Lelkéért a szent-miseáldozatot Püspökladányban folyó hó 8-án reggel 9 órakor, a nagyváradi-olaszi plébánia templomban pedig 10-én reggel 9 órakor mutatjuk be az

Urnak. Püspökladányban, 1913. október 7-én Az örök világosság fényeskedjék neki! Özv. Farkass Jánosné sz. Tamás Berta neje, Tamás Dánielné sz. Bekő Róza anyósa, Pázsit Jánosné sz. Tamás Margit sógornője, Horóczy Arthurné sz. Farkass Hajnalka leánya, Horóczy Arthur veje, Horóczy Géza unokája, özv. Bárdos dönne sz. Farkass Gizella és Farkass Ludovika testvérei, Bárdos József unokaöccse.

* **Nyomdászok kiállítása.** Október 19-én érdekes kiállítás nyílik meg az ipariskola rajztermében. A Magyarországi Könyvnyomdászok és Rokonszakmabeliek Szakköre nagyváradai csoportja a rokonszakmák (könyvdák, könyvkötészetek, vonalzó) összes ipartermékeiből, a fővárosi csoport mint központ hozzájárulásával és közreműködésével kiállítást rendez azon célzattal, hogy a könyvnyomdászat és rokonszakmabeliek mai állását, fejlettségét, haladását bemutatva: abból okulás, utmutatás legyen merithető a jövőre nézve. A kiállítás kétségkívül nagyszerű versenyt fog fölverni, a közönségnek alkalmas lesz a különböző vállalatok, intézetek és magánegyének kiválasztott munkájában gyönyörködni. A kiállítás anyaga, határidő és elrendezés dolgában az egyes elnöke és titkára ad bővebb felvilágosítást.

* **Lukács Lászlóék kalandja.** Abbáziából írják: Lukács László feleségével és anyósával, özvegy Freyenfelsnével Lovranában üdül. Freyenfelsné és a volt a miniszterelnöknek tegnap sétálni mentek. Freyenfelsné séta közben elvesztette melltűjét. A strandon a melltűt egy szegény kopottas öltözetű asszony megtalálta. Freyenfelsné jutalmul két koronát nyújtott át az asszonynak. A megtaláló méltatlankodott: — Kérem, nekem az ékszer értékének tiz százaléka jár.

Miután nem tudtak megegyezni, a rendőrségre került a dolog. A rendőrség ékszerészt hivatott, a kivel megcsilltette a talált ékszer értékét. Az ékszerész negyszáz koronára becsülte a melltűt. Ezután a rendőrség ítéletet hozott és kötelezte Freyenfelsné, hogy negyven koronát azonnal fizessen ki az asszonynak. Freyenfelsné tiltakozott a rendőrség eljárása ellen:

— Nem vagyok köteles a negyven koronát kifizetni — mondotta.

A kinos és kellemetlen incidensnek Lukács László volt miniszterelnök vetett véget, a ki anyósa társaságában szintén megjelent a rendőrségen. Elővette tárcáját és Freyenfelsné helyett kifizette az asszony negyven koronáját.

* **A MÁV. és a Félixfürdő.** Nagyvárad közönségének ama része, amely évek óta hiányát érezte annak, hogy október elseje után nincs megfelelő vonatközlekedés, amely (lehetővé tenné a városi közönségnek, amely nincs abban a helyzetben, hogy a fürdőben lakják, dacára annak, hogy ott a legolcsóbb penzió-rendszer van október 1-től bevezetve,) a Félixfürdő valóban csodálatos gyógyhatású forrásait használhassa, most örömmel fogják fogadni a MÁV ama valóban üdvös intézkedéseit, hogy a Félixfürdőből minden este egy külön vonatot indít Nagyváradra. Ezen napon a közlekedő különvonat beállítása következtében a Félixfürdőbe Nagyváradról 4 órakor, vagy Várad-Velencéről 4 óra után a rendes belényesi vonaton lehet kiutazni. A nyár folyamán a belényesi vonatra vonatkozó felszállási tilalom, magától értetődik, megszűnt. A fürdő használatára elegendő idő áll rendelkezésre, mert a visszautazás, minthogy a rendes belényesi vonat már este 6 óra 37 perckor indul ezen új különvonaton történhetik, mely este 8 óra 02 perckor indul. Ugy a MÁV, mint a belényes-vaskóhi vonat igazgatóságát ezen üdvös, a város gyógyulást kereső közönségére rendkívül fontossággal bíró in-

tézkedéséért, a legteljesebb elismerés illeti. A fürdő kezelősege természetesen a legnagyobb előzékenységgel gondoskodik róla, hogy a fürdők mostantól fogva egész télen át is használhatók legyenek, a vendéglő üzemet fentartja, a fürdőpihenők, folyosók pedig állandóan fűtve vannak, úgy hogy a meghülés veszedelme teljesen kizártnak mondható. Hisszük is, hogy ezen kitünő alkalmat a közönségtömegesen fogja felhasználni és úgy a fürdőket, mint a vendéglőt, mely ezután is Pelikán István vendéglős gondos vezetése alatt marad, állandóan igénybe fogja venni.

* **A m. kir. honvédezenekar** ma, szerdán este a Fekete Sas kávéházban hangversenyt rendez. A műsor a következő: 1. Török induló „Athén romjai“ c. zeneműből Beethoven. 2. Spanyol keringő Vollandt. 3. a) Nyitány „Villars dragonyosai“ c. operából Haillard. b) Lovassági induló Biskup. 4. a) Nagy ábránd „Carmen“ című operából Bizet. b) „Az első tánclelések“ Nedbal. 5. a) Erdő susogás jellemrajz Cizbulka. b) „Kis szerenáda“ Grünfeld A. 6. a) Előjáték — Magdolna dala — Gyermekek jelenete — Egyházi dal — nép jelenet „A bibliai ember“ c. dalműből Kienzl. b) „Kis katonák indulója“ Nedbal. 7. a) Egyveleg „Gésák“ című operettből Sidney. b) Párisi járdán induló Lehár F. 8. A szép zöld narentán keringő Komzák.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak Klein Vilmos és Társa cégnél található u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiú és leány intézetbeli fehérnemű, iskolai lüster és cloth kötének, gyermek esőernyők, fiú sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csödből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 250 fillértől. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczy-ut 18.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki Nagy Sándor férfi divatruha kereskedésében a Zöldfa-utcán, passagé-kapu mellett

x **Meghódította a hölgyeket** MLE JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a
Rammingeré

színházi és hölgyfodrász
szemben a színházzal.
Telefon 1076. Telefon 1076.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a legrészesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, fűvegázak, vastétők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégablak, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjeleneik.

FLEGMAN

női-divat terme

kiváló szabásu

angol kosztümöt és francia ruhát mérsékelt árakban készít.

* **Kálvária-utca 20** számú új háznál egy földszinti utcai modern 3 és 4 szobás lakás november elsőre jutányos árban kiadó.

x **Este van, este van**, kiki nyugalomban kicsiny kis fiacskám alszik a karorában, bizonyosan álmodik kocsiról, lóról és egyéb játékról, hozok is én néki a **Párisi Bazárból**.

x **Borsajtók** és szőlőszűzők, bonyolmányos és puttonok nagy választékban a legelőnyösebb árakban kaphatók: **Andrényi Károly és Fiai cégnél Nagyváradon**.

x **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvány és Szentmiklóssy szücsök beltágja, Hatvány hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szives pártfogást kérünk Hatvány és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

x **Vörösbőr!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédese **csemegezőllő**; kitünő pecsenye és **pezsgőborok**; **kőhanyai** maláta és szalon **sörök**, **MERTZ NANDOR** csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

x **Erdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

* **Ingtatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Az erdőlyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilonban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben **Szilágyi Dezső-utca 6. szám** alatti (telefon 13-21.) telepen nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages **Körház-utca 6. szám** alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Tekintettel a rossz pénzvisszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitz himzész 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salomon-nál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **A városligeti kútháznál**, közvetlen az alagút mellett egy modern, télen is lakható három szobás szálló-lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, vagy előnyös feltételek mellett a ház örök áron eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermekek cipők 20—25 számig 2 korona, 26—28 számig 4 korona, 29—34 számig 5 korona. Fiu boks cipő 35—39 számig 7 korona, női chevrou vagy boks cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boks cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve *Feketénél*, Szent-János-utca, Kispipa mellett.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rimanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árusít.

x **Szállás-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban hangverseny az országos hírnévnek örvendő szabadkai női tambura zenekar Kurina Máttyás karmester vezetésével egy elsőrangú erőkből összeállított tambura és énekkar, naponta változó műsorral, a társulat magán és ének számokkal működik közre, a társulat tagjai: Szánári Lilike, Balogh Mariska, Péchi Margit, Szücs Annuska és Vég Micike énekesnők. Kezdetek este 8 órakor, szabad bemenet. Szíves pártfogást kér Kurina Máttyás karmester.

Szüliők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők teljes fiu kelengyék legolcsóbban

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

Egy jó házból való fiu
tanulóul

felvétetik fizetéssel

Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében
Rákóczi-ut 4.

Legszébb és legolcsóbb
zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

Fogak és fogcsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csepzfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerda: Diákhercegnő.

Csütörtök: Diákhercegnő.

Péntek: Verdi-requiem, Assunta Spina (Olasz dráma. Bemutató előadás.)

Szombat: Parasztbecsület. — Assunta Spina.

Vasárnap délután: Éva; este: Gyimesi vadvirág. (Népszínmű.)

Olasz dráma a nagyváradi színpadon. Október hó 10-én (pénteken) ismét ünnepi előadása lesz a Szigligeti színháznak, amely ez estén Verdi-émlékünnepet rendez. Az előadást Verdi egy hatalmas, világhírű művészi zenei alkotása: a Requiem nyitja meg, utána pedig színre kerül Verdi földijének: Giacomó-nak egy nagy irodalmi értékű drámája: az Assunta Spina, amely a maga erőteljes meseszövegével a legnagyobb figyelemre tarthat igényt. Giacomó drámájának előadását szombaton is megismétlik. Ez estén a dráma előtt a Parasztbecsület kerül színre.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság” október 5-iki száma számos szép főlvételt közöl Európa most legérdekesebb népéről, az albánokról, dr Mészáros Gyula főlvételei alapján s cikkével. Egy más képsorozat a magyar ethnografia egy csaknem ismeretlen elemét, a lengyel származású árvamegyei goálokat mutatja be. Szép képek vannak még e számban gróf Lónyay Elemér és neje oroszvári kastélyáról, a tattersalli-luxus-lóvásárról, stb. Szépirodalmi olvasmányok: „Lakatos László és Grazia Deledda regénye, Jakab Ödön és Kárpáti Aurél verse, Berkes Imre novellája, Schöpflin Aladár színházi cikke, Ivánfi Jenő cikke Szacsavay Imréről stb. Egyéb közlemények: gróf Teleki Géza arcképe, dr Viszota Gyula cikke a ceruzáról, az Ungarocroata Visegrád nevű új hajójának képe, a székelyudvarhelyi új ref. kollegium s a rendszer heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem-utca 4. szám.)

Uj Idők. Biró Lajos magyar társadalmi regényét, A szentlélek lovagját találjuk az Uj Idők e heti számának élén. Novellát Szomaházy István irt Lakodalom a Pálvölgyi várban címmel. Gárdonyi Géza verse, a Feljebb mellett ott találjuk Nádai Pál csevegését az ódon divatlapokról. A cikket számos régi divatkép díszíti. Farkas Pál foly-

tatja a régi emigráns emlékiratainak közlését. Horkayné elmésen cseveg az elmúlt hét aktualitásairól. Csürös Zoltán elbeszélése, Hanns Heinz Ewers cikke Gvaliorról, Nil és Vajda György versei, számos apróbb cikk élénkíti meg a lap szövegrészét. A képek közül kiemeljük Halmi Artur amerikai női portréit, Jones Burnes festményét a turfról s a színházi bemutatókról készült főlvételeket.

MULATSÁG

SZÜRETI MULATSÁG
a Kath. Legényegyletben.

A Kath. Legényegylet mint minden évben, úgy az idén is sikerültnek ígérkező szüreti mulatságot rendez, melyen részt fog venni mindenki, aki a katolikus legényegylet magasztos célja iránt érdeklődik. Az ez idei szüreti mulatság f. hó 19-én lesz, melyre a meghívókat már a hét folyamán szétküldi a rendezőség. Kezdetek pontosan este 8 órakor. Belépti-díj személyenkint 1 kor. 20 fillér.

A szüreti mulatság programja a következő:

1. Üdvözlő ének. Előadja a dalárda.
2. Elnöki beköszöntő. Tartja dr Lestyán Endre úvárosi plebános, új elnök.
3. Kvartett. Éneklék Fleisz Elek, Völgyi Gyula, ifj. Dobozi János, Barza Antal.
4. Ünnepléses tagfelvétel. Tartja Gálly Sándor egyleti igazgató.
5. Duett. Éneklék Karkusz Sándor és Galló János, kíséri az egyleti zenekar.
6. „Posta az erdőben” dalmű. Előadja az egyleti zene és énekkar.
7. Bordal. Éneklék a dalárda.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Herpainé halálos ítéletét
jóváhagyta a Kuria.

A királyi Kuria tanácsa tegnap tárgyalta Herpai Lajosné bűnügyét, aki kegyetlen módon meggyilkolta a férjét. Annak idején részletesen megemlékeztünk a hatalmas bünpörről és a Tiszántul közölte elsőnek magát a büntény elkövetését is. A nagyváradi kir. törvényszék esküdtbírósa halálra ítélte a gyilkos asszonyt, aki ügyvédje útján semmiségi panaszt jelentett be az ítélet ellen. A Kuria az esküdtbírósa ítéletét helybenhagyta.

Ezután kegyelmi tanácsa alakult át a bíróság, hogy döntsön afelett, kegyelemre ajánlja-e Herpainét a király előtt vagy sem. A gyilkos asszony, aki most a nagyváradi kir. ügyészség fogházának lakója, most már csak a királytól várhat kegyelmet.

A mezőgyáni monstre-becsületsértési pör a királyi táblán. Tegnap tárgyalta a királyi tábla azt a nagy pert, mely már egy év óta állandó izgalomban tartja Mezőgyán községet. A községi jegyzői lak építési ügyével kapcsolatosan ugyanis Ladányi János és tizenhármas társa felelőse-

zések adtak be, melyekben meglehetősen éles kifejezéseket használtak Juhász Károly községyi jegyzővel szemben. Az ügyészség hatóság elleni régalmazás címén emelt vádat a felebbezések aláírói ellen. A törvényszék a vádlottak közül kettőt felmentett, Ladányit pénzbüntetésre ítélte, a többi vádlott pénzbüntetését felfüggesztette. A tábla ezt az ítéletet tegnap helybenhagyta. Az ítélet jogerős.

TÁVIRÁTOK

Gróf Andrassy Justh Gyulánál Budapest, okt. 7.

Gróf Andrassy Gyula, a ki tegnapelőtt este óta Budapesten tartózkodik, tegnap délelőtt felkereste Justh Gyulát, hogy a makói beszámolóra küldött, de későn érkezett meghívását személyesen megköszönje.

Justh Gyula a fiánál, Justh János országgyűlési képviselőnél van megszállva és itt fogadta gróf Andrassy Gyula látogatását. Andrassy és Justh a politikai helyzet aktuális kérdéséről is tanácskozott.

Öngyilkos diák.

Szeged, okt. 7.

(Saját tud. Alföldi János) negyedik gimnázista a főgimnázium folyosóján mellbe lőtte magát.

Egy bank csődje.

Szeged, okt. 7.

(Saját tud.) Szegeden a Gazdasági és Iparbank ellen a törvényszék elrendelte a csődöt.

Vesztegzár Nagykanizsán.

Nagykanizsa, okt. 7.

Az előforduló koleraesetek miatt itt elrendelték a vesztegzárat. Emiatt ma rendkívüli közgyűlés lesz, a lakosság élénken tiltakozik a vesztegzár elrendelése ellen.

Kina új elnöke.

Peking, okt. 6.

A kínai köztársaság elnöke Jo An Sikaj lett.

SZERKESZTŐI PÓSTÁK:

A Nagyváradi tegnap a Budapesti Hírlapot védelmezte meg — velünk szemben, kik soha egy betűvel sem bántottuk a magyar hírlapirodalomnak ezt a kimagasló, előkelő organumát. Egyszerűen megírtuk, hogy a gazdasági válság milyen pusztítást okozott a fővárosi lapok közt; bizony ezt a válságot megérezte minden lap. Annnyira azonban még mindig nem érezte meg a Budapesti Hírlap — s e fölül örömmel nyugtatjuk meg a Nagyváradot — hogy a Nagyváradi szemforgató prókátorkodására szoruljon. Nem, ennyire még nem jutott s nem is fog jutni.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Tüzijáték kiállítás

özv. Kádár János-né
elsőrangu fűszer- és csemege kereskedésében.

a legelsőbbbranču különlegességek
előnyös bevásárlási forrása.

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz.

Telefon 85. sz.

10.000 pár harisnya kerül eladásra!
alábbi olcsó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikálók 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Artézikutfuró vállalat

Wessely és Biró

Nagvszalonta.

Ügynökök

minden vidéken szentképek árusításával
napl 10 koronát kereshetnek mel-
lékesen. Tőke szükségtelen. Csekély biz-
tosíték a mintakollektióért megkívántatik.

Nők is jelentkezhetnek.

Ajánlati levélcim:

HÁZIPARI MŰINTÉZET

Rákosszentmihály.

LÉVAI MARTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

Nagyvárad
Rákóczi-u. 20.

A jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan beren-
dezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitérő saját termésti
borai, előzékeny kiszolgálás, szo-
lid polgári árak. Abonnesek naponta
fejvéteinek.

Mindenki muzsikálhat

Wagner «Hangszer-Király»

különleges elsőrendű hangszereivel.

Budapest, József-körut 15. (Telefon.)

Varázshagedű, felszereléssel 6 korona.
Csodaráztrombita, erős rézből 6 korona.
Varázsfuvola, ajándékkal 4 korona.
Harmonika, tánc részére 10 korona.
Óriási beszélőgép, kottákkal 40 korona.
Javitási szakműhelyek!

A milánói, párisi és londoni kiállításon aranyérem
és érdemkereszttel kitüntetve.

Fényképes árjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljen
a Wagner névre és a 15. házszámra.

8 koronáért

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 drb.) sajtolásnál
kevésbé megsérült finom enyhe virág-
illatu pipereszappant rózsa, lilio-
mtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és
gyöngyvirágból szépen összeválogatva
postautánvétellel: Aufferberg József Bu-
dapest, Rákosszentmihály.

Merza Kálmán

sziijgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szak-
mába vágó cikkeket, ugymint:
disz- és igás-szerszá-
mot, nyerges és versenystoro-
kat. Kívánatra megrendelés után
is készítek a legegyszerűbbtől a
legdiszesebb kivitelig, feltűnő
szolid árak mellett.

A *Katholikus Népszövetség* *nagyváradai szervezete.*

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A *Katholikus Népszövetség* *jogvédő irodája.*

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnék.

A *Katholikus Népszövetség* *biztosító osztálya.*

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

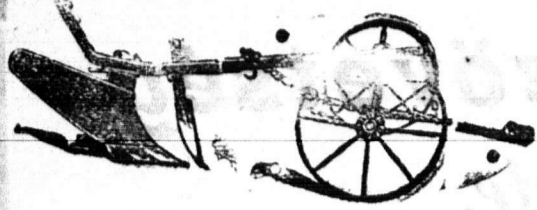
tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

Ekék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlőszúzók már most megrendelhetők jutányos árban présfelülnyomóval, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

NYFIBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

**Szolga Ferencz
és Sándor**

Rimanóczy-utca 9. sz.

**Kárpitosok
és diszitők.**

Elősmert elsőrangu
munka. Jutányos ár.

**Melocco Péter cementárugyár és
építési vállalat részvénytársaság**

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszőit és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

**Márvány mozaiklap, működés
és cementárugyár. Beton és
vasbeton építési vállalat.**

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakaszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

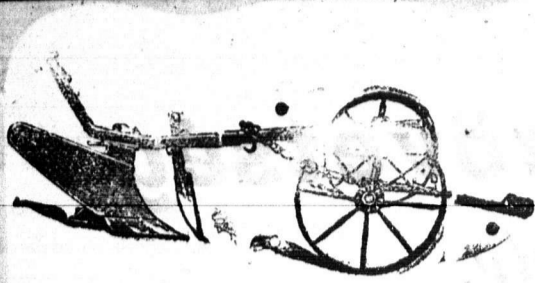

Eredeti

**Meteor kályhák,
kályhatalcák és ellenzők,
fa- és széntarték,**

**valódi porosz fűtőszén
házhoz szállítva 50 K° zsákokban
kimérve 100 K° 5 korona.**

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.

Ékek, vasboronák őszi szántásra
előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.
Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlő-
szúzók már most megrendelhetők jutányos árban présfeülnyomóval,
ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

NYÍLYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vegek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztit-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

**Szolga Ferencz
és Sándor**

Rimanóczy-utca 9. sz.

**Kárpitosok
és diszitők.**

Elősmert elsőrangu
munka. Jutányos ár.

**Melocco Péter cementárugyár és
építési vállalat részvénytársaság**

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel
gyártott karmantus
portlandcement csöveket
az összes szabványos mé-
retekben és az ahhoz való idomdarab-
okat, csömöszöit és vasbetétes, vala-
mint portlandcement csöveket, kút-
gyűrűket stb.

**Márvány mozaiklap, műkö-
és cementárugyár. Beton és
vasbeton építési vállalat.**

Elvállal: Utcák és házak csa-
tornázását, hidak és
vizmedencék szak-
szerű építését. Na-
gyobb vállalatoknál **tervekkel és
költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatalcák és ellenzők,

fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén

házhoz szállítva 50 K° zsákokban

kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.